

השלמת פרשיות של קריאה בתורה שלא נקראו בציבור (פורסם בקובץ בית יוסף גיליון מו' שנת תשפ"א סימן צ')

לצערנו כבר כמה שבתות לא ניתן לקרוא בציבור בספר תורה עקב הוראות של משרד הבריאות, בע"ה כאשר תחלוף המגפה ובע"ה נחזור להתפלל בציבור עם ספר תורה, נצטרך לדון האם ניתן להשלים את הפרשיות שלא קראנו אותם (חלקנו לא קרא את ויקהל פקודי, ויקרא וצו).

כתב דרכי משה (סי קלה אות ב) בשם האור זרוע¹ (הלכות שבת סי' מה) שאם עבר שבת ולא קראו הפרשה הראויה לאותו שבת יקראוה (לאותה פרשה) בשבת הבאה עם הפרשה הראויה לאותו שבת, ואל יבטלוה ואין אומרים בזה עבר זמנו בטל קורבנו עכ"ל. **שו"ע** (שם סעיף ב) כתב: מקום שמפסיקין בשבת בשחרית שם קורין במנחה ובשני ובחמישי ובשבת הבאה, הגה אם ביטלו שבת² אחת קריאת הפרשה בציבור לשבת³ הבאה קורין אותה פרשה עם פרשה השייכה לאותה שבת. (אור זרוע) (או"ח סי' קל"ה ס"ב). **כתב המ"א** (בס"ק ד) וה"ה אם התחילו (לקרות) ולא סיימו מחמת קטט, אבל אם היו ב' מחוברין באותה שבת שבטלו אין קוראים בשבת הבאה ג' דלא מצינו לעולם שקורין ג', ואין לומר יקראו ב' לכל הפחות דאין תקנה לחצאין. שאם בטלו פרשת ויחי אין לקרותו עם פרשת שמות, כי כשקורין ב' (סדרות) פרשיות צריך לקרוא קורא חד גברא מסוף הסדרה (הפרשה) הראשונה לתחילת הסדרה (הפרשה) השניה, כדי שיהיו מחוברין, ואין זה נכון לעשות בשני ספרים עכ"ל. לפי המ"א לא ניתן להשלים את קריאה פרשה שדילגנו עליה כאשר הפרשה הנוכחית הינה בחומש אחר. דהיינו אם לא קראו בציבור את ויקהל פקודי ששייכים לחומש שמות לא ניתן לקרא אותם בפרשה צו או שמיני ששייכים לחומש ויקרא. בנוסף לכך, לא ניתן להשלים דילוג של שתי פרשות מחוברות (ויקהל פקודי) ביחד עם פרשה אחרת כי לא קוראים בשבת אחת שלוש פרשיות. כלומר לפי המ"א לא ניתן להשלים את ויקהל פקודי. **וכ"כ חכמת שלמה** שה"ה במקרה הפוך שנשאל על עיר אחת שלא קראו פרשת פנחס בציבור בשבת, והשיב שאין לזה תקנה כיון שבשבת הבאה יהיו מטות ומסעי מחוברין ואין לקרות שלושה וכי אין תקנה לחצאין וכמ"ש המ"א. ובהמשך דבריו כתב שגם אין אפשרות לקרות (בשבת הנוכחית) ב' פרשיות שהיו מחוברות שדלגו עליהם, ואת פרשת השבוע הנוכחי ידחו לעוד שבועיים ובעוד שבועיים יקראו ב' פרשיות. כלומר לפי חכמת שלמה אם דילגו על כמה שבתות (כגון ויקרא וצו) ניתן להשלים רק פרשה אחת. וכ"כ דגול מרבבה שלעולם אין דוחין את פרשה השבוע לשבוע הבא כדי לקרוא עכשיו את

¹ וז"ל "מעשה היה בקלוניא באחד שקבל בשבת הראוי לקרות פרשת אמור אל הכהנים ועיכב תפלה וקריאת התורה כל היום וכשהגיע שבת הבאה צוה הר"י אליעזר בר' שמעון זצ"ל להתחיל בפרשת אמור אל הכהנים ולקרותה וגם בהר סיני הראויה להקראות באותה שבת ושלא לדלג פ"א מן התורה, לפי כי מימות משה רבינו נתקן לקרות התורה בפרשיותיה ולהשלימה בכל שנה ושנה כדי להשמיע לעם מצות וחוקים, ואין לך לומר כיון שעבר זמן קריאתה הלכה לה אותה פרשה לפי כי אין קבע בפרשיות לקרות פרשה זו בשבת זו וזו בשבת זו, אלא כי כן נסדרו הפרשיות, וראיה לדבר שאם אירע יום טוב בשבת ודוחין הפרשה של אותה שבת מפני פרשה של יו"ט הלא מיד בשבת הסמוכה ליו"ט חוזר למקום שפסק ולא אמרינן הואיל ונדחית תדחה. ותו דאפילו תימא יש קבע בשבתות בקריאת הפרשיות אפ"ה אין לנו לבטל ולדחות אותה הפרשה שלא נקראת בשבתה אלא לשבת הבאה חוזרין וקורין אותה דתניא בפ"י החליל בראשון מהו אומר הבו לה'.... אם חלה שבת באחד מהם ודחו שיר המועד מפני שיר של שבת ימוטו ידחה שהוא שיר אחרון... נמצא האחרון דחוי אלמא דאין מדלגין סדר השיר וכ"ש סדר הפרשיות שהיא תורת יוצרינו... וא"ת אי מהתם דון מינה ומינה דמה התם שיר האחרון נדחה אף כאן הפרשה אחרונה תדחה, לא היא דגבי שיר היינו טעמא דכיון דקיי"ל דאין מדלגין סדר השיר הא ודאי א"י בע"א אבל הכא בסדר הפרשיות התורה כי להשלים התורה אנו באים בכל שנה ואם יותר לנו הפרשה בין מחמת שנה פשוטה בין מחמת יו"ט שחל להיות בשבת ודחה אותה סדר פרשיות בין מחמת כל דבר שלא נקרא אותה פרשה הראוי לקרותה, יקראנה בשבת אחר... ואין לומר שאין לקרות משום טורח צבור דהא אמרי' במס"י סופרים שאפילו בעבור פסוק אחד חוזר וקורא כל הפרשה כדפירשתי לעיל ולא חיישינן משום טורח צבור וכ"ש לכל הפרשה שאין לחוש לטורח צבור כאשר אנו עושים ברוב פרשיות שאנו קורין שתיים ביחד כשהם מרובים על שבתות השנים, וכן הוא מצוה מן המובחר."

² ביאור הלכה מסתפק האם גם במזיד אפשר להשלים (פרי מגדים ובשלחן עצי שיטים) או רק בשוגג כמו תפילה שאין לה תשלומים במזיד (הגר"א).

³ ביאור הלכה מדקדק שאם ביטלו את הקריאה בשני וחמישי אין לו תשלומין ליום שאחריו. וכ"כ ילקוט יוסף שמי שלא שמע את קריאת התורה בימי שני וחמישי או בשבת, אינו חייב לקרות את הקריאה מתוך חומש וכדומה (בסעיף ח). יחיד שהיה אנוס והתפלל ביחידות, מעיקר הדין אינו חייב ללכת לשמוע קריאת ספר תורה בציבור, בפרט לתמיד חכם השקוד על תלמודו (בסעיף ז).

הפרשיות שדלגו עליהם. וכ"כ עטרת זקנים שאם נתבטל שתי שבתות (כגון ויקרא וצו) וה"ה אם באותו שבת שבטלו היה ראוי לקרות ב' סדרות (שבתות כגון ויקהל פקודי) אין קורין בשבת השני ג' סדרת דלא מצינו שום דוכתא שקורין ג' סדרות בשבת אחד (שו"ת מהר"מ סי פ"ה), אם ביטלו שתי שבתות (כגון ויקרא וצו) כל פעם (שבת) פרשה אחת, אזי צ"ל שהרשות בידם בשבת הבאה לקרות פרשה אחד שביטלו עם הפרשה השייכת לאותו שבת, אבל באם נתבטלו שבת אחד שקורין ב' סדרות (כגון ויקהל פקודי), אז לא יקרא הסדרה ששייך לאותו השבת עם סדרה אחד משני סדרות שביטלו משום דכיון שהיו דבוקים בשבת שעבר הוה כחד סדרה, לכן אין סברא כלל לחלק ולקרות בשבת הבאה חצי חיוב דיומא שעבר וכי עכ"ל. ובהמשך דבריו כתב שלא ניתן להשלים פרשה ששייכת לחומש הקודם שדילגו עליה לחומש הנוכחי. כלומר לפי חכמת שלמה אם דילגו על כמה שבתות (כגון ויקרא וצו) ניתן להשלים רק פרשה אחת. ולא ניתן להשלים את ויקהל פקודי ששייכים לחומש שמות שכבר סיימנו אותו.

א. השלמת הקריאה באותה שבת במנחה

כתב המשנה ברורה (בס"ק ה') **שניתן להשלים הקריאה במנחה של אותה שבת** וז"ל אם בטלו מחמת קטטה וכדומה, ומיירי שלא קראו כל היום, אבל אם ביטלו רק בשחרית הקריאה ובמנחה כבר מצאו מנוחה, אם יש פנאי לקרות כל הסידרה (הפרשה) יקראו במנחה כל הסידרה, ויקראו שבעה גברי מנחה, כי כל יום שבת הוא זמן קריאה, אבל אם גם במנחה לא היה מנוחה, לא יקראו בשני או בחמישי כל הסידרה משבת העבר, כי בחול יש ביטול מלאכה לעם, אלא יקראו רק הפרשה מן הסדר של שבת הבאה ולא מן שבת העבר. ובשער הציון (אות ה) **הסביר את סדר הקריאה במנחה** וז"ל ויקראו הסדר של שחרית קודם התחלת המנחה ואח"כ יאמרו אשרי ובא לציון, ואח"כ יקראו קריאה של מנחה כנהוג כן נראה לי. וכ"כ **אורחותיך למדני** (ח"ב ס"יא) וז"ל יש לדון אם מותר להשלים הפרשה שנתבטלה במנחת שבת. וראיתי בדג"מ שהתיר וכתב, "ואם ביטלו שבת שחרית ובמנחה כבר מצאו מנוחה, אם יש פנאי לקרות כל הסדרה יקראו במנחה כל הסדרה ויקראו ז' גברי, כי כל יום השבת הוא זמן הקריאה, אבל אם גם במנחה לא היה מנוחה לא קראו בשני או בחמישי כל הסדרה משבת העבר, כי בחול יש ביטול מלאכה לעם." ע"ש כל דבריו. אלא שראיתי בחיים שאל בח"א ס"עא. אות ה. שהוא חולק בזה ופשוט לו שאין להשלים בשבת מנחה אלא רק בשבת הבאה, "דאין לנו לחדש מדעתנו דבר מעתה אשר לא שערוהו הראשונים". ע"ש. וגם בח"ב ס"טז. הוא חזר לדין זה לחזק את דבריו, והוא הביא ראיה לדבריו מדברי הזוהר בפר" ויקהל הנ"ל שכתב, "ספר תורה במנחה די בעשרה פסוקים או יותר אבל לא שלימו דפרשתא, דהא שלימו דפרשתא לא הוי אלא בימינא וימינא תליא עד שעתא דמנחה". ולענ"ד נראה שאף שכן דעת הזוהר שאין לקרות כל הפרשה במנחה, מ"מ כמו שאכתוב להלן (בסעיף ד') במאמר זה בדעת אורחותיך למדני שנראה מהזוהר שאין לנהוג דין השלמת הפרשה כלל אף בשבת הבאה, ולכן אם כבר נהגו כל העולם כנגד הזוהר בדין זה, אז שוב אין להביא מדעת הזוהר שאין להשלים במנחה, שבדינים אלו אין המנהג כהזוהר. ולכן נראה שכיון שיש מחלוקת בזה בין הדג"מ והחיים שאל, אז יש לאזיל בזה לקולא וכמו שאבאר להלן (בסעיף ד') במאמר זה בדעת אורחותיך למדני שנראה שאין השלמת הפרשה מצד הדין אלא הוא רק מצוה מן המובחר כמבואר בא"י הנ"ל, ולכן מותר להשלים הפרשה במנחה, וכן פסק המ"ב בס"קלה. בס"ק ה. ע"ש. וכן הוא בערוך השולחן בסוף אות ו. ע"ש.

ילקוט יוסף⁴ **חולק** ואומר שציבור שנאנס ולא קראו בתורה בשבת שחרית, אין להם לקרוא בתורה שבעה עולים במנחה של שבת, אף אם יש פנאי לצבור לשמוע את קריאת הפרשה כולה. וכל שכן שאין לקרוא את הפרשה בימי שני וחמישי שאחריו, משום ביטול מלאכה לעם.

⁴ ילקוט יוסף מסביר שלפי הדגול מרבבה צריך להשלים את הקריאה במנחה של שבת וכ"כ המשאת משה (ריש ח"ג) וכ"כ ברכות המים (שם), על מה שאירע בשבת פרשת בשלח שנת תקמ"ז, שירד שלג למעלה מקומת איש, ונאנסו ולא הלכו לביהכניס בשבת בשחרית, ובשעת המנחה היתה הרווחה, והורה שיוציאו ספר תורה ויקראו בו שבעה גברי ושגם על פי הסוד יש לעשות כן. אולם מרן החיד"א (בשו"ת חיים שאל ח"א סי' עא) דחה דבריהם שאין לקרוא בספר תורה ז' גביר במנחה, שכיון שאין דבר זה מופרש בגמרא להקל, ובזוהר הקדוש מבואר להדיא שאין לקרוא פרשה שלמה במנחה, ואין לנו לפסוק הלכה נגד הזוהר, כמו שכתב השו"ע בסי' קמא (נראה לי שהכוונה לסי' ב' שהעולה לתורה

ב. מה קוראים בשני וחמישי כאשר בשבת שעברה לא קראו את הפרשה ? כתב המשנה ברורה (בס"ק ה') אבל אם גם במנחה (בשבת) לא היה מנוחה (ולא קראו את הפרשה בשבת בכלל), לא יקראו בשני וחמישי כל הסידרה משבת שעבר, כי בחול יש ביטול מלאכה לעם, אלא יקראו רק הפרשה מן הסדר של שבת הבא ולא מן השבת העבר (דגמ"ר כתב שלעולם אין דוחים דבר שזמנו עכשיו מפני דבר שעבר זמנו, ועוד שיש לחוש שמא יאמרו השומעים שזו הסדרה השייכת היום ולא ידעו שהקריאה זו איננה אלא תשלומין).

ג. האם צריך להשלים כאשר ביטלו את הקריאה בשני וחמישי או בפרשות של החג וחול המועד? כתב ביאור הלכה (בסי' קלה) שאם ביטלו את הקריאה בשני וחמישי אין לו תשלומים ליום שאחריו. וכ"כ השו"ע (בסי' קלו בס' ג) שאין צריך להשלים וז"ל אם דילג פסוק אחד ולא קראו, אם הוא במנחה של שבת או בשני וחמישי וקרא עשרה פסוקים בלא פסוק המדולג אינו חוזר, ואם לאו חוזר. אבל בשבת אפילו דילג פסוק אחד חוזר וקורא וכו', ופרשיות המועדים כמו מנחה בשבת ושני וחמישי, לפי שכבר קראו הפרשיות בשבתות שלהן. וכ"כ המשנה ברורה (בס"ק ו) שאינו חוזר שהרי יקראנה בשבת הבא אחריו.

ד. האם צריך לקרוא את הפרשה שדילגו עליה בשבת הבאה כתב המשנה ברורה (בס"ק ו') שאם בטלו קריאת התורה כמה שבתות, יש אומרים דאין לקרות בשבת הבאה כי אם הסידרה (פרשה) האחרונה הסמוכה לזו (הר"מ מינץ) (בשער הציון הסביר שמדמה את זה להשלמת התפילה, ובסימן קח' כתוב שאין משלימין אלא בתפילה הסמוכה לה) ויש אומרים דצריך להשלים בציבור כל הסדרות (הפרשיות) שבטלו (אליה רבה), ומביאור הגר"א משמע דסבירא לה כדעה הראשונה עכ"ל. והגר"א החמיר לעצמו כשיצא מבית האסורים לקרוא את כל הפרשיות שהחסיר בשמיעתם (תוספת מעשה רב אות לד).

דעת הגר"ח קניבסקי (שיח הלכה אות ז) שאם לא קראו בתורה בשבת שלפני המועדות (לדוגמא פרשה צו שלפני חג פסח), ובשבת שלאחריה אין קוראים בסדר הפרשיות (שבת חול המועד קריאה מיוחדת), מסתבר שיכול להשלים את הפרשה שלא קראו בשבת שלאחר המועד אף לדעת הר"מ מינץ.

כתב המשנה ברורה (בס"ק ז) שלדעת הר"מ מינץ אין אפשרות להשלים פרשיות מחוברות (כגון יקהל פקודי) שדילגו עליהם, שלעולם לא מצינו שקראו שלוש פרשיות בשבת אחת, ולקראו פרשת אחת מהם גם לא אמרינן, דאין תקנה לחצאין. ובהגהת מנהגים חולק על כל זה, וכן הסכים באליה רבה, דלעולם צריך להשלים מה שבטלו משבת העבר, וכן נוטה דעת ספר מגן גיבורים. יש אומרים דאם ביטלו פרשת ויחי, אין לקרותו עם פרשת שמות, כי כשקורין שתי סדרות צריך לקרותו חד גברא מסוף סידרא ראשונה לתחילת סידרא שניה כדי שיהיו מחוברין, וזה אין נכון לעשותו בשני ספרים, וה"ה בפקודי ויקרא וכדומה, יש חולקין וסבירא להו דלעולם משלימין. וכתב בשלחן עצי שטים דהנהוג כן אין מוחין בידו. וכתב בספר שערי אפרים אם ביטלו הקריאה בבית כנסת אחת, הציבור מבית הכנסת זה שמעו קריאת התורה בבית הכנסת אחרת, אין צריך להשלים, אבל אם רוב הציבור לא שמעו כלל, אע"פ שיש שם בתי כנסת אחרות שקראו שמה כדן, מ"מ אותן שלא שמעו הקריאה והם רוב הציבור של בית הכנסת זה צריכים להשלים הקריאה.

אורחותינו למדני (ח"ב ס"יא) דקדק מדברי האור זרוע שלא הכריע האם יש חובה להשלים את הפרשה אלא רק כתב מצווה מן המובחר ולא אמר שחייב. ועוד י"ל שהתקנה לקרות כל התורה בשבתות השנה, חלק אחד בכל שבת, ויש נוהגין לקרות הכל בשנה אחת ויש נוהגין בשלוש שנים כמבואר ברמב"ם (הלכות תפילה פ"ג הל"א), התקנה היא על כלל ישראל ולא על ציבור מסויים. כמו כן, אין ללמוד מזה שמדלגים על פרשת השבוע כאשר יו"ט חל בשבת, ומשלימים את פרשת השבוע בשבת שאחרי יו"ט, מכיוון שזאת תקנה לכל העם ולא לציבור אחד שביטלו פרשה אחת.

ועוד שדברי האור זרוע הם דעת יחיד, ולא מצאנו דין זה בשאר הראשונים, לכן נראה ששאר הראשונים חולקים על דין זה בפרט שהאור זרוע מסיק שהוא רק "מצוה מן המובחר". וגדולה מזאת מצאנו בדברי הזוהר פרשת ויקהל (בפרשה שבה השנה התחילו צמצום התפילות בציבור עקב המגפה) שכתב "ולא יפסיק מלין דפרשתא דשבתא דא בפרשתא דשבתא אחרא", וכתב על זה המחצית השקל (בסי' רפב) "רצה לומר, אפילו רוצה להשלים מה שחיסר בשבת זה ולא קרא כל הסדרה, זה לא מהני". לדעת הזוהר אין להשלים, אבל אה"נ שלמעשה יש להשלים כיוון שמנהג העולם כאור זרוע והרמ"א ודלא כזוהר. וגם נראה בנד"ד שאין צריך לצבור להשלים כל הפרשיות שדלגו אלא רק הפרשה אחרונה, וכדעת מהר"ם מינץ.

הגר"ש כהן נשיא מועצת חכמי התורה (פורסם בכיכר השבת כ"ו בניסן) כתב שמי שהתפלל ביחידות, אף קהילות שלמות, אינן צריכים להשלים את הפרשיות שלא קראו, כי חיוב השלמה הוא רק לציבור שהתפללו בשבת במנין וביטלו קריאת התורה מאיזה שהיא סיבה. אך במקום שלא התפללו במנין, אין חיוב השלמה. אבל ציבור שהתפללו במנין כגון מנייני מרפסות וכו' ולא קראו בתורה, צריכים להשלים את הקריאה, וישלימו בשבת הקרובה את כל הפרשות החסרות, אף אם יהיה זה כמה פרשיות (היינו צו, שמיני, תזריע ומצורע, או אף פרשת ויקרא למי שלא קראו).

וכ"כ הרב שלמה אבינר (פורסם באתר כיפה בכ"ג באדר) **בשם הג"ר צבי שכטר**, מראשי ישיבת רבינו יצחק אלחנן בניו יורק, שאם בית הכנסת סגור לכמה שבועות, אין חובה להשלים משום טירחא דציבורא. אומנם הוסיף שמובא בשם החזו"א בספר פאר הדור, שאם הציבור מוחל על הטירחא, מותר להשלים את הפרשיות החסרות (מעשה ועקב מחלתו של החו"א לא שמע במשך שתי שבתות קריאת התורה בהיותו רתוק לערש דוי, על כן ביקש שיקראו לפניו בשבת השלישית גם את שתי הסדרות הקודמות שהחסיר, פאר הדור ח"ג עמ' לד. וכן בדינים והנהגות למרן החזו"א יא, ז. מעשה איש ח"ג עמ' קכא-קכב. ח"ה עמ' יד). ובכל זאת אין חובה להשלים את הפרשיות ע"פ דברי שער אפרים (שער ז סעי' לט) שכל החיוב להשלים הוא דווקא באופן שהיו בבית הכנסת בעת התפילה אלא שמחמת סיבה ואונס לא קראו את קריאת התורה, אבל במצב שבית הכנסת היה סגור, לא חלה החובה על הציבור, לכן אין צורך להשלים את הפרשיות החסרות.

כתב הרב יצחק יוסף הרב הראשי לישראל (מתוך הוראות הלכתיות עקב ההקלות בהנחיות משרד הבריאות, כ"ח ניסן תש"פ והסכים עימו הרב דוד יוסף שליט"א): א. יחידים שלא שמעו את הקריאה, והתאספו בשבת זו לקרוא בתורה, ומתפללים במקום מוצל ונוח, כיון שכעת נעשו צבור צריכים להשלים קריאת כל הפרשיות שהחסירו עד עתה, באופן שבעליית כהן יקראו כל פרשת צו, פרשת שמיני, וגי' פסוקים ראשונים של פרשת תזריע, ואח"כ יעלו עוד ששה עולים עד סוף הפרשה.

ב. ציבור שמתפללים במקום שמוזג האויר אינו נח, מצד חום או קור המצויים, או שיש סיבה אחרת שקשה לציבור שתהיה קריאת התורה ארוכה כל כך (וכגון שאין כסאות מסודרים, או שאין לציבור חומשים וכד'), או שנמצאים במרחב פתוח שקשה לשמוע את הש"ץ, ויש צער וטורח ציבור גדול לקרוא ג' או ד' פרשיות, המקילין בזה לקרוא רק את פרשת השבוע, יש להם על מי לסמוך.

מכיוון שהיו מניינים בשבתות האחרונות שהתפללו בצבור, וקראו בתורה, וכגון במקום שהחולים התאספו, וכן במניינים שהתקיימו בכותל המערבי ומערת המכפלה, וחלק מהצבור הבריא התפללו באותה שעה, בשעה שציבור החולים התפללו, יש אומרים שנכללו יחדיו בחיוב הקריאה, וכלולים ועומדים גם בקריאת הציבור במקומם אף שלא שמעו, וכמבואר בחזו"ע הנ"ל. וממילא לגבי קריאת התורה יהיו אותם מניינים כשליחי ציבור לכל בית ישראל

ג. יחידים שלא שמעו קריאת התורה ורוב המתפללים בביהכ"נ שבו הם מתפללים (כעת), כבר שמעו קריאת התורה בפרשיות שעברו, אינם צריכים להשלים את הקריאה. ואם בכל זאת רוצים להשלים וכל הציבור מסכים לכך, תע"ב. ומי"מ שמעינן מכל הפוסקים הנ"ל שאם רוב הציבור שמע אין המיעוט יכולים לכופף את הרוב לחזור ולקרוא, אלא אי"כ הציבור מסכים לכך, וכמבואר

במעשה רב של מרן אאמו"ר זצ"ל שכן עשה כשנסע לארה"ב וחזר לא"י, וע' בשו"ת יביע ח"ט סי' כת. בחזו"ע ע' שלב.

ד. צריך לדעת שאין תשלומין להפטר.

ה. **האם לקרוא קודם את הפרשה שדילגו עליה?** המשנה ברורה (בס"ק ח) כתב שיקראו (הפרשות) כסדר הכתובות בתורה, מתחילה של שבת העבר⁵ ואח"כ של שבת זו, והטעם כי מימות משה רבינו עליו השלום נתקן לקרות התורה בפרשיותיה ולהשלימה וכו' כדי להשלימה לעם מצות וחוקים. וכ"כ הילקוט יוסף (באות ח) שלפי ספר לשון חכמים (דף ג ע"ד) שכתב בשם צנצנת המן, שכמו בתשלומין שקודם מתפללים תפילת החובה, ואח"כ תפילת התשלומין, כך הוא בקריאת ספר תורה, שקודם יש לקרוא בפרשת השבוע (הנוכחי) ואח"כ בפרשת השבוע שעבר. ולי נראה שאותה שביטלו צריך לקרוא ראשונה ואח"כ החיוב שתורת ה' תמימה, וצריך לקרותן כסידורן, ושמעתי שכן הורה הנודע ביהודה.

ו. **סדר הקריאה בתורה כאשר משלימים את הפרשה בשבת אחרת** כתב הביאור הלכה בשם שער אפרים שלא להתחיל בשבת הבאה ממקום שפסקו (מחמת קטטה), אלא יתחיל עם הכהן מראש הסדר (הפרשה) של שבת העבר ויקרא את כל מה שקרא בשבת העבר ויוסיף עוד שלושה פסוקים או יותר ממה שלא קרא בשבת העבר, ושם יפסיק הכהן ויברך אחריה, ושוב יקראו כדרכם, ואף אם לא יישאר בפרשה הראשונה אחר שסיים הכהן את קריאתו שיעור שיהיה בו כדי לקרות לוי וישראל ולחבר את שתי הפרשיות ע"י עולה רביעי, אלא יצטרך לחבר הסדרות ע"י עולה שני או שלישי אין זה מעכב.

ילקוט יוסף חולק וז"ל בשבת הבאה יקרא את ב' הפרשות כסדר הזה: כהן יעלה ויקרא בתורה את כל הפרשה של השבוע הקודם, וימשיך גם מהפרשה של אותו שבוע עם ג' פסוקים. והלוי ימשיך כסדר. מאחר שקריאה הפרשה הקודמת אינה חובה אלא תשלומין, ולא דמי לשתי פרשיות מחוברות ששתייהן חובה. וגם מצד הדין הכהן צריך לקרוא מפרשת השבוע הנוכחי.

ז. **כאשר לא קוראים בתורה בציבור האם יש מצוה לקרוא שתיים מקרא ואחד תרגום? איתא בברכות** (ח). אמר רב הונא בר יהודה אמר רב אמי לעולם ישלים אדם פרשיותיו עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום, ואפילו עטרות ודיבון שכל המשלים פרשיותיו עם הציבור מאריכין לו ימיו ושנותיו. רב ביבי בר אביי סבר לאשלומינהו לפרשייתא דכולה שתא במעלי יומא דכפורי וכו' **סבר לאקדומינהו**, אמר ליה ההוא בהא תנינא **ובלבד שלא יקדים** ושלא יאחר, כדאמר להו ר' יהושע בן לוי לבניה אשלימו פרשיותיכם עם הציבור שנים מקרא ואחד תרגום. כתב **רבינו יונה** (ד"ה לעולם) שאין לו **להקדים משבוע זה לשני שבועות או לשלשה**. כתב **השו"ע** (בס' רפה) אע"פ שאדם שומע כל התורה כולה בכל שבת בציבור, חייב⁶ לקרות לעצמו בכל שבוע פרשת אותו שבוע שנים מקרא ואחד תרגום אפילו עטרות ודיבון. מיום ראשון ואילך חשוב עם הציבור. מלמדי תינוקות אין צריכים לחזור ולקרות הפרשה בשבת. כתב הגהות מימוניות (הלי תפילה פ"ג ה"כה אות ש) שכתב רבינו שמחה שלא יקדים מן הציבור יום א'. המשנה ברורה (בס"ק א) כתב שלא יקדים לקרות קודם אותו שבוע וגם לא יאחר דצריך להשלים פרשיותיו עם הציבור.

⁵ אומנם בהשלמת התפילה מתפלל בתחילה את התפילה שזה הוא עיקר זמנה ואח"כ מתפלל את תפילת התשלומים, אבל בהשלמת קריאה בתורה הסדר הוא הפוך, בהתחלה מתחיל את הקריאה של הפרשה שלא קרא, מכיוון שבקריאה בתורה יש חשיבות לקרוא לפי סדר הפרשיות של הקריאה בתורה. ובתפילה התשלומה היא כמו קורבן נדבה שלא קשור לסדר.

⁶ הטעם שתיקנו לקרות שמו"ת כתב הבית יוסף (סוף הסי') כדי שיהא רגיל במה שהציבור קוראים, והלבוש (ס"א) כתב כדי שיהיה בקי ורגיל בתורה, וערוך השולחן (ס"ב) כתב שבלמוד התורה יש חיוב לשמוע ויש חיוב ללמוד (כמו שאומרים בברכת אהבה רבה לשמוע ללמוד), ולכן תיקנו לשמוע את הקריאת התורה וכן תיקנו ללמוד קודם את הפרשה.

נשאלות השאלות הבאות: לצערנו הרב בגלל המגפה בתי הכנסת סגורים ורוב הציבור לא קורא בתורה, האם יש חובה לקרוא עכשיו מידי שבת שמו"ת ? האם כאשר בע"ה תעבור המגפה ויפתחו בתי הכנסת והציבור ישלים את הפרשיות שדילגו עליהם האם אז נצטרך לקרוא שמו"ת על כל הפרשיות שדילגנו עליהם או ניתן עכשיו לקרוא שמו"ת מידי שבת ולא נצטרך לחזור אז על שמו"ת של הפרשיות שהציבור ישלים אותם ? נראה שצריך לגמור את כל פרשיותיו עם הציבור ולכן כדאי כבר עכשיו להנהיג לקרוא מידי שבת שמו"ת (כדי לשמור על הרצף והמסגרת), וכך כתב אורחותיך למדני שנראה שיש חיוב על יחיד לקיים מצוות שמו"ת בכל פרשה בכל שבוע אף שאין קורין אותה פרשה בבית הכנסת, שאף שהם אנוסים בבית הכנסת מפני המגפה, מ"מ היחיד בביתו אינו אנוס. וזה דומה לדין תפילין, שאף אם הוא אינו יכול להניח תפילין של ראש עדיין הוא חייב להניח תפילין של יד, ואין זה מעכב זה, וכן הוא בנד"ד שמה שהצבור אינם יכולים לקרות הפרשה אינו מעכב היחיד שיכול לקרות את הפרשה בביתו. ולפי בעל ספר דודאי בני שלאחר שתעבור המגפה מי שיקרא שמו"ת את כל הפרשיות שהציבור ישלים, יהיה מן המובחר.

לסיכום:

- א. קריאה בתורה הינה חובת ציבור ולא חובת היחיד.
- ב. אם לא קראו בשני וחמישי בתורה לא צריך להשלים את הקריאה בימים אחרים.
- ג. שיקראו (הפרשות) כסדר הכתובות בתורה, מתחילה של שבת העבר (שדילגו עליה) ואח"כ של שבת זו.
- ד. ישנה מחלוקת בין הפוסקים האם צריך להשלים את הפרשות שדילגו עליהם, אבל אם משלימים את הפרשיות, יש דגש חשוב שכאשר בע"ה נשוב להתפלל בבית הכנסת ונתחיל לקרוא את הפרשיות עם ציבור יש חשיבות גדולה שבאותה שבת להשלים את כל הפרשיות שהחסרנו.

ה. כדאי לקרוא שמו"ת גם בתקופה שאין הציבור קורא בתורה עקב המגפה, ולאחר שתעבור המגפה מי שיקרא שמו"ת את כל הפרשיות שהציבור ישלים, יהיה מן המובחר. ויה"ר שהקב"ה יאמר למשחית די, ונזכה בקרוב לשוב אל היכל ה' כבראשונה לבתי המדרשות ולישיבות הקדושות ברוב עם להדרת מלכינו, אכ"ר.